

Ενδεικτικό θέμα για τις εισαγωγικές εξετάσεις στα Πρότυπα Γυμνάσια στην Ελληνική Γλώσσα, 2017

Κείμενο [Μορφές ψυχαγωγίας στην αρχαία Ελλάδα]

Μία μορφή ψυχαγωγίας, με περιεχόμενο όμως θρησκευτικό και διδακτικό, ήταν οι θεατρικές παραστάσεις. Στην Αθήνα, κατά τα «Λήναια» και τα «Μεγάλα Διονύσια», το κοινό παρακολουθούσε, εγκατεστημένο στο θέατρο από την ανατολή του ήλιου, δραματικά έργα. Το εισιτήριο στοίχιζε δύο οβολούς αλλά για τους άπορους κάλυπτε η πολιτεία τις δαπάνες. Τα θεάματα παρακολουθούσαν και γυναίκες. Επειδή οι παραστάσεις διαρκούσαν ολόκληρη μέρα, οι θεατές έπαιρναν μαζί τους φαγητά. Το κοινό επιδοκίμαζε ή αποδοκίμαζε τον ποιητή και τους ηθοποιούς, σφύριζε και ποδοκροτούσε.

Μεγάλη ήταν η ψυχαγωγία που πρόσφερε στους Έλληνες και ο χορός. Θεωρούσαν θείο χάρισμα τη ρυθμική κίνηση του σώματος. Ο χορός, μαζί με τη μουσική και την ποίηση, ήταν γνώρισμα καλλιέργειας και μόρφωσης. Πολλοί χοροί είχαν θεϊκή προέλευση. Πομπές χαρούμενες με τραγούδι και χορό, σε εορτές και συμπόσια, ήταν οι «κώμοι», που κρατούσαν άγρυπνους τη νύχτα τους ήσυχους πολίτες. Για τον Πλάτωνα, ο χορός σημαίνει παιδεία, γιατί δεν αποβλέπει μόνο στην ευλυγισία του σώματος αλλά και στην καλλιέργεια της ψυχής και στην ισορροπία του πνεύματος.

Επίσης, όπως σήμερα οι θρησκευτικές γιορτές, ενώ ξεκινούν από τη λατρεία, δίνουν την ευκαιρία στους κατοίκους των πόλεων και της υπαίθρου, να ξεφύγουν από τις φροντίδες της καθημερινής ζωής και να διασκεδάσουν, έτσι και στην αρχαιότητα κάθε χωριό είχε τα πανηγύρια του με πλατιά συμμετοχή του λαού σε πομπές και σε θυσίες, μετά τις οποίες ακολουθούσαν συμπόσια, συχνά και ξεφαντώματα. Τη μεγαλύτερη ευκαιρία για εύθυμο πανηγυρισμό έδιναν οι εορτές του Διονύσου, γιατί, όπως είναι φυσικό, σε αυτές έρρεε αφθονότερο το κρασί, πολύτιμο δώρο του θεού.

Απόσπασμα από την *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους* [Διασκευή]

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Κυκλώστε τη σωστή απάντηση. ΠΡΟΣΟΧΗ! Σε κάποιες ερωτήσεις υπάρχουν περισσότερες από μία σωστές απαντήσεις

1. Το κείμενο είναι γραμμένο για να:

- A. πληροφορήσει για μορφές ψυχαγωγίας στην αρχαιότητα
- B. προτείνει διαχρονικούς τρόπους ψυχαγωγίας
- Γ. ενισχύσει τη θεατρική και μουσική παιδεία στα σχολεία
- Δ. αναδείξει τη σημασία του θεάτρου και του χορού στη ζωή των αρχαίων Ελλήνων

2. Οι θεατρικές παραστάσεις στην αρχαία Αθήνα:

- A. ήταν καλλιτεχνική εκδήλωση
- B. ήταν ευκαιρία για μόρφωση και καλλιέργεια
- Γ. ήταν θρησκευτική τελετή
- Δ. ήταν τρόπος διασκέδασης

3. Οι θρησκευτικές γιορτές αποτελούν διαχρονικά:

- A. εκδήλωση θρησκευτικής πίστης
- B. ευκαιρία διασκέδασης και συναναστροφής
- Γ. και τα δύο

4. Γιατί οι αρχαίοι Έλληνες πίστευαν ότι ο χορός είχε θείκη προέλευση;

- A. Γιατί είχε μεγάλη σημασία και για το σώμα και για το πνεύμα
- B. Για να δείξουν πόσο θετικό και απαραίτητο στοιχείο ήταν για τη ζωή των ανθρώπων
- Γ. Γιατί ήταν ωραίο θέαμα

5. Γιατί τις παραστάσεις στην αρχαία Αθήνα τις παρακολουθούσαν όλοι;

- A. Γιατί ήταν το πιο σημαντικό γεγονός της πόλης
- B. Γιατί ήταν η πιο μεγάλη γιορτή της πόλης
- Γ. Γιατί οι Αθηναίοι παρακολουθώντας τις παραστάσεις γίνονταν καλύτεροι άνθρωποι και πολίτες
- Δ. Γιατί έτσι όριζαν οι θεοί

6. Αντιστοιχίστε τις λέξεις της αριστερής στήλης με τις λέξεις της δεξιάς στήλης. Να καταγράψετε τις απαντήσεις σας στον πίνακα που ακολουθεί συμπληρώνοντας τα μικρά γράμματα δίπλα στα κεφαλαία:

A) θέατρο	α. συναναστροφή	
	β. λατρεία	
	γ. διασκέδαση	
B) χορός	δ. εύθυμη διάθεση	
	ε. καλή σωματική κατάσταση	
	στ. καλλιέργεια πνεύματος	
Γ) πανηγύρια		
A ►	B ►	Γ ►

7. Με ποια από τις παρακάτω λέξεις θα αντικαθιστούσατε τις υπογραμμισμένες λέξεις, διατηρώντας την ίδια σημασία με αυτή που έχουν στο κείμενο:

-θείκη προέλευση

- A. αρχή B. καταγωγή Γ. ρίζα Δ. πηγή

-γιατί δεν αποβλέπει μόνο στην ευλυγισία και χάρη του σώματος

- A. αποσκοπεί B. φροντίζει για Γ. απευθύνεται Δ. ενδιαφέρεται για

-οι θρησκευτικές γιορτές δίνουν την ευκαιρία

Α. τη δυνατότητα Β. τον χρόνο Γ. τον καιρό Δ. τη στιγμή

-τις φροντίδες της καθημερινής ζωής

Α. τις μέριμνες Β. τα βάσανα Γ. τις δυσκολίες Δ. τις ασχολίες

8. Συμπληρώστε τα παρακάτω κενά, βάζοντας τις λέξεις που δίνονται σε παρένθεση στον σωστό τύπο:

Όταν χάραξε εκείνη η μέρα, το κοινό, Αθηναίοι, μέτοικοι και ξένοι επισκέπτες της πόλης, (προσέρχομαι) και (παίρνω) τις θέσεις τους. Οι παραστάσεις, όπως πάντα, θα (διαρκώ) από την ανατολή μέχρι τη δύση του ήλιου. Η παράσταση (ξεκινώ). Οι θεατές δεν (παραλείπω) ούτε αυτή τη φορά να δείξουν αν τους άρεσε ή όχι το έργο και οι ηθοποιοί, με (πολύς) και (θορυβώδης) επιδοκμασίες ή αποδοκμασίες. Ήταν ένας τρόπος να (επιβάλλω) τη γνώμη τους στους κριτές που σε λίγο θα αποφάσιζαν για τον νικητή.

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

Στο κείμενο αναφέρονται τρόποι ψυχαγωγίας των ανθρώπων στην αρχαιότητα. Σε ένα μικρό κείμενο που θα δημοσιευτεί στο σχολικό περιοδικό, να γράψεις τρεις τρόπους ψυχαγωγίας των παιδιών της ηλικίας σου σήμερα. (100-120 λέξεις)
Μην ξεχάσεις να δώσεις έναν εύστοχο τίτλο στο κείμενό σου.

Ενδεικτικές απαντήσεις

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. Α
2. Β και Γ
3. Γ
4. Α
5. Γ
6. Α) ► β, γ Β) ► ε, στ Γ) ► α, β, δ
7. προέλευση ► Β
αποβλέπει ► Α
την ευκαιρία ► Α
φροντίδες ► Α
8. προσήλθαν / πήραν / διαρκούσαν / ξεκίνησε / παρέλειψαν / πολλές / θορυβώδεις / επιβάλουν

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

Οι μαθητές αναμένεται να αναφέρουν τρεις τρόπους με τους οποίους ψυχαγωγούνται σήμερα τα παιδιά της ηλικίας τους (π.χ. ενασχόληση με

κάποια καλλιτεχνική ή αθλητική δραστηριότητα, παρακολούθηση κινηματογράφου, ηλεκτρονικά παιχνίδια, πλοήγηση στο διαδίκτυο κλπ.), και να παρουσιάσουν τι προσφέρουν αυτοί οι τρόποι. Εκτιμάται η οργάνωση/δομή του κειμένου, το λεξιλόγιο, το ύφος, που πρέπει να είναι άμεσο και οικείο (χωρίς όμως υπερβολές), καθώς απευθύνεται σε συμμαθητές. Ο τίτλος οφείλει να είναι περιεκτικός και σύντομος.